

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mestotler ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Vojska na vzhodu in njene posledice za Evropo.

Prvi svetnik profesor dr. Zucker v Pragi je v mesecu februarja t. l. izrekel misel, da vojna na daljnem vzhodu bo imela za posledico zblizanje Rusije in Pruske. Zdi se, da to prorokovanje se zdaj že uresničuje. Pri tisti priliki je vprašal razsodni politik, ali bo Avstriji mogoče, odtegniti se zvezi, katero je pričakovati med Rusijo in Prusijo. Zdaj ponavlja pisatelj to isto vprašanje v „Kons. Korr.“ ter omenja, da zblizanje Rusije in Pruske se je že izvršilo, in navaja v dokaz temu dve dejstvi. Cesar Viljem II. je z ognjevitimi besedami pozdravil Wyborski polk pri odhodu na vzhodno bojišče in ruski minister Witte se mudi na otoku Norderney z namenom, da se pogaja z nemškim državnim kancelarjem o trgovinskih pogodbah. Oficijski nemški listi skušajo v vidni zadregi manjšati pomen teh dogodkov, ali navedeni razlogi kažejo, da ugovori niso resno mišljeni. Nedvomno je, da je uvedeno zblizanje med obema državama v vojaškem in političnem oziru.

Ako postopa Pruska, katera zastopa dandanes vso Nemčijo, na tak način, tedaj sledi svojim najboljšim in najkoristnejšim poročilom (tradicijam), kajti bližanje Rusiji, posebno ako je bila ta v zadregah, donajalo jej je vedno največjih koristij. Rusija je s svojim vedenjem nasproti Prusiji pokazala, da ni pozabila, da ta nje sosed se ni pridružil splošnemu naskoku proti ruski državi ob krimski vojski (1854) in ob zadnji poljski vstaji (1863), marveč da je na očiten način pokazal svoje prijateljske odnose do Rusije. V obeh teh slučajih Avstrija ni delala tako, kakor Pruska, marveč se je pridružila nasprotnikom Rusije ter je to njeno postopanje dovedlo do nesreč leta 1859 in 1866, katerim bi se bila sicer gotovo izognila. Zato je popolnoma opravičeno, ako jej danes zakličemo: uči se iz preteklih dogodkov.

Nastane pa vprašanje, kako je mogoče, da bi se Avstrija bližala rusko-pruski zvezi, ko je vendar izjavila, da ostane neutralna (nepristranska) v rusko-japonski vojski? Menimo, da to vprašanje

se ne sme sprejeti s tako bojazljivostjo, kakor bi se komu zdelo. Nepristranost, katero je katera država izjavila, ne uničuje prostosti v njenem postopanju sploh, marveč izključuje le pozitivno pomoč kateri vojskujoči se državi. V tem zmislu postopa tudi Nemčija vključ temu, da se je izjavila za neutralno, in tudi Avstrija je za časa burske vojske v Transvalu razglasila svoje odnose do stare prijateljice Angleške tako, da jej je razen mnogo vredne moralne podpore delila brez vsakega pomisleka tudi izdatne gmotne podpore in pomoči.

Posebno pa se ne zahteva, da bi katera država dolžnost za svojo samohranjo žrtvovala obečani nepristranosti. In to je okoliščina, katero mora imeti Avstrija dandanes pred očmi. Ako se bližata Nemčija in Rusija, ne more Avstrija tega mirno gledati, ampak mora skušati, da se prepriča, kakšne namere imata ti dve državi nasproti habsburški monarhiji. Kdo more zagotoviti, da ostane zveza omejena na Nemčijo in na Rusijo, ter da se ne razširi tudi na Francijo. Vsaj je znano, da je Francija v zvezi z Nemčijo in Rusijo svoj čas zahtevala, da se je izročil Port Artur Rusiji, kar je dovedlo do sedanje rusko-japonske vojske.

Že to dejstvo dokazuje, da je mogoče ožje združenje držav, ki so se že leta 1894 združile za posamezna podjetja, in da se sme po pravici vprašati, ali velja združenje samo za tista podjetja ali tudi za njihove posledice. Ako bi se mnenje prizadetih činiteljev odločilo za zadnje, kar ni nemogoče, tedaj bi se morala tudi Avstrija odločiti, kako stališče hoče zavzeti nasproti taki konstelaciji. Ali more Avstrija, kakor Angleška, računati s „sijajnem osamljenjem“? Menimo, da to je tem manjše želeli, ker tudi angleško veselje na takem položaju ni bilo nikakor odkritosrečno. Ali naj se Avstrija zadovolji z zaveznicjo Italijo, ki se imenuje zdaj v trozvezi poleg Nemčije? Jasen odgovor na to daja divje upitje, ki prav te dni spremlja v Italiji avstrijsko ime, kjerkoli se imenuje. Ali pa more dati ponižana Turčija Avstriji potrebne varnosti za čas morebitnih viharjev?

Ako je vse to izključeno, tedaj ostaja Avstriji mesto edino le v zvezi z Rusijo, Nemčijo in Francijo, ako hoče

ostati zvesta svojim opravičenim aspiracijam, katerim se ne sme odreči, dokler hoče veljati za velevlad. Tako bližanje Rusiji in Nemčiji bi morali pa tudi avstrijski narodi omogočiti. Neobhodno potrebno je, da se doseže sporazumenje med Nemci in Slovani. Morebiti, da se to ne da doseči danes ali jutri, ali resen politik mora smatrati to kot mogoče, kajti dejstva imajo več veljave nego besede, ki priporočajo nadaljevanje in poostrenje boja, ki mora v doglednem času postati nemogoče.

Zdi se, da posledice krvave vojske na daljnem vzhodu ne izostanejo več dolgo in da bodo ugodno uplivala, ko se bodo nadalje razvijale razmere med evropskimi državami. Naj bi veliko zlo, katero prouzučuje pogubna vojska med rumenim in belim plemenom imelo za posledico vsaj boljše razmere med evropskimi narodi in državami.

Zakaj propada in je že skoro propadla sviloreja?

II

Velik preobrat v sviloreji se je vršil okoli leta sedemdesetega. Dotlej se je izdelavala svila večinoma po delavkah in delavcih z rokami; a po označeni dobi so stroji večinoma nadomestili delavca; prej so bili svilnati izdelki manufakturno (rokotvorno) blago, kasneje so se razvili v industrijo, kjer dela stroj, in v tržno špekulacijo. Zato so bile prej cene svilodoma stalne; male razlike v teh cenah so bile odvisne le od večjega ali manjšega pridelka svilodov in od njihove dobrote; kasneje so se cene menjavale po špekulacijski živahnosti in po tekmovalnosti velikih industrijalcev, kateri so se naposled zjediniili in svojevolično nižali cene.

Drugi vzrok, da so začele padati cene svilnatim izdelkom in vsled tega tudi svilodom, je iskati v dejstvu, da je bilo prej Francosko, posebno mesto Lijon, merodajno za kupčijo s svilo. Mesto Lijon je imelo takorekoč monopol s svilnatim blagom v svojih rokah; kar se je takega blaga drugod izdelavalo, je bilo tako malenkostno, da ni prišlo v poštev. Toda v Lijon so zahajali inozemci, Švicarji, Nemci, Italijani in drugi, ki so se v tej stroki

popolnoma izučili ter prenesli to dobičkonosno obrt v domače kraje. Prej so lijski trgovci in svilarji določevali ceno blagu in skrbeli tudi za produciranje svilodnih mešičkov, katere so primerno dobro plačevali; a kasneje jim je nastala velika konkurenca v Švici, v Nemčiji in deloma tudi v Italiji, in razumljivo je, da je začela pritiskati ta konkurenca tudi na cene kokonov ali galete.

V novejšem času je prizadela hud udarec svileninam Anglija, katera je bila največja odjemalka svilnatega blaga. Po burski vojni se je to pa zelo spremenilo, najfinije angleške dame ne nosijo več svilnate obleke razun jopičev, vsled tega je zaostalo mnogo svilnatega blaga v vseh deželah, kjer je ta industrija najbolj razvita, tako da preti polom starim, solidnim trdkam, ki so že jedno stoletje in več kupčevale s svileninami.

Poročila, ki prihajajo od konzulatskih uradov iz različnih krajev ob sredozemskem morju o sviloprejkah, so jako ugodna; a kaj pomaga to, ko je konkurenca in moda uničila cene svilodov. V Italiji so prodajali letos kilogram svilodov po 2—3 lire, na Francoskem pa kilogram v peceh posušenih kokonov po 7—9 frankov, kar odgovarja približno istim cenam, kakoršne so bile letos v Italiji in pri nas.

Na Angleškem so nosile gospe iz boljnih krogov cele svilnate obleke; a sedaj se zadovoljujejo — kakor že povedano — le z jopicami, tako da so prej rabile šestkrat več svilnatega blaga nego sedaj. To je učinek mode jednega naroda.

Vprašanje nastane za nas, ali ne bi bilo mogoče varovati našo državo pred povodnjo ptujih svilenin ter tako uravnati doma to vprašanje in varovati naše obrtnike in trgovce, kakor tudi svilorejce pred inozemsko konkurenco.

V odgovor tega vprašanja je omeniti, da pride pri njega uravnavi pet činiteljev v poštev, ki so pri tem merodajni, in sicer semičarji, to so oni, ki se pečajo s prodajo svilodnega semena, drugič svilorejci, tretjič sviloprejničarji, četrtič svilotkalci in konečno nitkarničarji.

Na vse te činitelje bi se moralo ozir jemati ter zadevo med njimi tako urediti, da bi drug drugemu ne škodovali. Pri tem nastane seveda najprej vpra-

Bližal se je dan odhoda. Šla sva v pristavo se posloviti. Gospode ni bilo doma, starka je bila sama. O moja ljuba babica! Poznala sem jo že od daleč na dvoru, in takoj sem zaplakala. Jedva je bila živa. Prihitim k njej ter jo objamem kot rodno mater.

„Čemu pa plakaš, golobica moja?“ vpraša me potihoma.

„Glejte, vi ostanete tu v tem pekl!“
„Nu, seveda, ptičica. Tu sem se rodila in krščena bila — tu sem trpela in tu umrjem, dete moje.“

„Ali bodete torej trpela do smrti?“

„Nu, pa bom trpela, ptičica. Saj pa Bog plača.“

Blagoslovila je naju kot rodne otroke, pa obdarila s tem, kar je imela. Posloviva se ter odideva... In obračala sva se večkrat, pa gledala nazaj. Na pragu je stala starka, okrog je bila tiho, vse jasno; s polja je vel vetriček, iz gajev je dihal hlad, nekje je golčala voda, a visoko nad vsem je igralo svetlo solnce...

46.

Spremila sem moža celo do Kijeva.

LISTEK.

Zavodna vzgojenka.

Maloruski: Marija E. Markovič.

(Konec.)

„Bog daj dobro tudi točaju!“ reče moskal.

In pil je še in še. Pil, pa pljuval, pa nalival in pil. Stara se je kar čudila, kam to deva.

„To ni tvoje delo, stara; pije se prijateljem na zdravje!“

„Nu, na zdravje!“

Večerjali smo, pa govorili. Moskal je pil. Kar je zbledel ter se naslonil na mizo. Gleda naju z možem, pa reče: „Oj, vidva, mlada! Ne bosta več dolgo skupaj živila. Ali nikar ne žalujta!... Živila sta v ljubavi in edinosti. Ali godi se, da kdo niti ne izpozna ljubavi, ampak živi vedno pod palico... Tako življenje!... Brez roda, brez plemena, brez prijaznega pozdrava!“

Tedaj mu reče stara: „A kje vam je rod? ... Odkod pa ste?“

„Kantonist!“ sem, reče tužno moskal... „od onih — če ste čuli — ki

*) vojaški sin, odločen zopet za vojaščino.

so preostali od kolere. Sorodstva nisem poznal in ne poznam.“

„Pa vaša mati?“

„Čemu vprašati? Saj sem del, da je ne poznam.“

„Glejte, tudi jaz sem zdaj brez sorodnikov“, reče starka hlapajoča.

„No, sedaj še ona!“ zagolči moskal. „Kaj je tvoja nesreča! Nič!... To je nesreča: da se nikogar ne spominjaš in nihče tebe, nimaš kam iti in kje ostati. Vsi so ti ptuji in ptuje vse, vse: i koča i ljudje i odeja. „Stepnjaki“ si dejal ti — se obrne k Pazarju. Res je, brate! vzeli so me s sepe slavne!... Daj žganja... Izpijemo do dna, ker na dnu so mladi dnevi!“

In jel se je solziti. Pa spet se je smejal in pil... Potem je padel na klop ter zaspal.

„Nu, pa bodite zdravi!“ reče Nazar. „Z Bogom, Prokop — brate! Nu, lej, kmalu bi bil pozabil. Prinesel sem ti par grošev: pet rubljev. Bodi zdrav!“

„Bog ti povrni, brate! Ne vem, kdaj ti jih bodem mogel vrniti.“

„Nu, nu! Zdravi bili! To niso gospo-

ski groši — nego bratovski: ti te ne bodo težali. Jaz si že zaslužim: zdaj sem prost, vsaj za pol leta, niti s psi me ne ujamejo.“

Poslovi se ter odide.

45.

„Mili Bog! Kako življenje je bilo tedaj! Bilo je bedno, ali vendar ljubo in prijetno. Lahko sem se oddahnila, pa veselo pogledala in mislila: Če tudi posedim in se pogovorim, nikogar se ne bojim, naj delam ali ne; nihče me ne sili, nihče ne psuje. Na duši in telesu čutim, da tudi jaz živim...“

Ali prišla je novica, da spomladi odidejo moskali na pohod!

„To ni res!“ ugovarjala sem, a srce je takoj čutilo, da je res. In res je prišel tudi ukaz: „Napravljajte se na pohod, na pohod!“

Prokop me je tolažil, pa mi govoril: da je to le začasna stiska itd. „Povrnem se — pravi — in prosta bodeva!“

„Tako, tako — pravim — tako, golobček moj!“

A srce me je bolelo in solze so tekale!

šanje, je li mogoče v Avstriji pridelati toliko svile, da bi se lahko potem uvoz inozemske svile otežil potom colnih tarifov. V tem oziru smo uverjeni, da bi naša država doma lahko pridelala toliko svilenine, da bi zadostila vsem zadevnim potrebam avstrijskega prebivalstva. Seveda bi morala tu vsaj iz začetka vlada nekaj žrtvovati, kakor delata ogerska in francoska vlada, katera zadnja žrtvuje na leto milijone v prospeh in varstvo domačih pridelkov in izdelkov. Če daja sedanje svilarstvo v Avstro-Ogerski do štiri milijone kilogramov kokonov, bi se to število pri racionalnem svilarstvu lahko podvojilo in potrojilo, in s tem bi se zadostilo vsem domačim potrebam.

Največje težkoče delajo takemu stremljenju nitkarnice, katerih Avstrija žalibog nima, in v katerih se svilopreja pretvarja v niti ali cvirn. Sedaj se prodajajo zapredki ali sviloni mešički naravnost v Italijo, kjer delajo iz njih prejo, ali pa se prireja taka preja v avstrijskih svilonarnicah. A potem roma to blago ali v Francijo ali v Švico, kjer se pretvarja v takozvanih nitkarnicah v cvirn. To roma zopet v Avstrijo ter se prireja — posebno na Češkem — iz njega tkanine ali svilenine. Da ni to za naše svilarstvo ugodno, je pač lahko razumljivo. Ako bi se ta pomanjkljivost odstranila, potem bi se lahko spravilo vprašanje na dnevni red, ali bi ne kazalo zapreti pot inozemskim svilnatim izdelkom potom višjih uvoznih tarifov. Na ta način bi vsekako poskočila cena svilonih mešičkov ali kokonov, in svilarstvo bi se pri nas povzdignilo na visoko stopinjo. S tem bi se pa povzdignilo tudi blagostanje južnih provincij in denar, kateri roma sedaj za svilenine v inozemstvo, bi potem ostajal doma.

Dopisi.

Iz gorške okolice, 21. julija 1904.
Preljubi prijatelj!

Danes najprej še nekoliko opazek, da zaključim snov zadnjih dopisov, povzročenih po tvojih novjših napadih na „Šolski Dom“. Ti pišeš: „In to je prava infamija, da hoče politična stranka, in celo črno-ultramontanska, kateri je narodnost paganstvo, kakor je učil ranjki kardinal, kateri je jezik le sredstvo v dosego svojih ciljev, ki je pokazala že v skrajni meji svojo narodno mlačnost, da hoče ta stranka na brezvesten način zlorabiti slovensko ime, tako krasen namen — v svoje podle svrhe“... Prijatelj, ali si se smejal v pest, ko si napisal gorenjo kolobocijo, prav kakor ptičar, sklicavši s svojo piščalko velik trop neumnih senic, ki naj bi, zaganjaje se v čuka na palici, padle v njegove roke, sitile njegov želodec ter polnile njegov žep. Tak ptičar si ti, taka piščalka je tvoja „Soča“, take neumne senice ljudje,

V Kijevu sem ostala v službi, on pa je odšel z vojsvom daleč nekam na Litvo. „Nikar ne jokaj, srce!“ dejal je. „Vrnem se, — zanašaj se. Čakaj me!“ Čakam. — Ali je ta služba dolga! Že sedem let je, kar je odšel. Ali ga bom še kedaj videla?...

V svoji vasi nisem bila. Čula sem od ljudi, da so vsi živi. Šlo jim je, kot poprej. Starka živi in trpi — ali o Pazaru ni nikjer sledu. Jaz služim, pa ho-dim na dnino in delam. Kaj je naša kopejka? S krvjo oblita! Ali večkrat mi je vendar tako lahko, tako veselo, ko pomislim, da lahko vsak čas pustim to službo. Tako mislim, pa ostanem vendar vse leto! In kako me tolaži ta misel, da sem prosta in niso zvezane moje roke. „Ta britkost je začasna, ni večna“, si mislim.

Ali kako bi mogla pozabiti le za trenutek svojega moža. Rešil me je iz živega pekla. (Saj potem bi še Bog mene pozabil!) Moj mož je in dobronik moj! Pozdravi ga, Mati božja!... Prosta sem! In hodim in govorim in se čudim: gorje, da je taka gospode na svetu!...

ki ti še kaj verujejo, in tak čuk na palici tvoj „klerikalizem“. Prijatelj, ako bi te ti tvoji „klerikalci“ vprašali, katere pa so one „podle svrhe, v katere bi oni zlorabili slovensko ime na brezvesten način“, ali bi obstal z debelimi očmi in odprtimi usti! Ti tvoji „klerikalci“ so pač le po ogromni večini posvetnjaki in ti naj bi se trudili, žrtvovali, zanemarjali svoje osebne koristi za kak eksotični „ultramontanizem“! E prijatelj moj, tako različni elementi, kakor nas ti gatiš pod svoj „klerikalni“ lonec, bi ne ostali niti en teden skupaj, ako bi nas ne družila mogočna vez, ljubezen do naroda, in pa boj proti vsemu, kar temu narodu škoduje, torej tudi proti tebi in tvojemu razkolnemu sodruhu. To so torej tiste „podle“ svrhe nas, tvojih nasprotnikov. Tvoje svrhe so seveda tem ravno nasprotno, tvoje svrhe so „plemenite“, „vzvišene“, — zvišene takó, da so te vzvišale iz revnega ljudsko-šolsko-učiteljskega životarjenja v razkošno življenje nobel živečega magnata z grofovsko rezidencijo v najbolj gosposki ulici cele dežele, in vse to na račun našega naroda-siromaka). Seveda, dajati je nazadnjaško, „klerikalno“, podlo, a je mati, uživati, to je „napredno“, „svobodomiselnost“, „plemenito“, „vzvišeno“! Po takih nazorih si res ti največji „liberalec“ slovenski. Ali tvoj „liberalizem“ bode ljudstvo vedno bolj preklinjalo, čim bolj ga bode izpoznavalo.

Rajnega kardinala bi pa že lahko pustil enkrat na miru, ravno tako tudi sto in stokrat pogrevano pravljico o paganstvu narodnosti. So bili časi, ko sta ta pravljica in kardinalov izmišljeni „bič“ nad našo staro stranko med izvangoriškimi Slovenci izvrstno „vlekle“, a čas jim je dokazal, tako sta jih s tem, ti in sodrug ravno kako imenitno „fərbala“. To sem ti že tudi podrobno dokazal, in ti si si tudi te dokaze utaknil za ogledalo. Najboljši dokaz je pa dejstvo, da je politična smer našega vodstva zdaj za las ista, kakor je bila, ko je kardinal še živel, in kakor je bila pred prihodom kardinalovim na Goriško.

O narodni mlačnosti komu lekcije dajati, si pa že ti zadnji poklican. „Narodni piruhi“ vzdržujejo še danes na površji dokaze, da ne znaš le biti narodno-mlačen, ampak tudi narodno-žaljiv, ako tvoj žep tako zahteva. Sicer si pa to barvo pokazal že pred leti, ko si ustanavljal tiskarno ter prosjačil okoli laških someščanov z laškimi okrožnicami. — O mlačnosti bi znal tudi pesmico zapeti srečno in bogato ubegli lepi Graziadio, tvoj najboljši prijatelj v laških vrstah, zate prava stranska vrtica, ko si iskal osebne dobrohotnosti ali politične pomoči pri Lahih.

Tvoje famozno „pasivno“ nasprotstvo proti „Šol. Domu“ kaj drastično osvetljuje v novjšem času tvoja nevolja, da se je veža „Šol. Doma“ okrasila s kipom Matere Božje. Ti pišeš v „Soči“: „... in pa da so začeli postavljati „kipe“ v „Šol. Domu“, katerih ni prav nič treba, marveč je tisočkrat zaslužnejše delo, ako se isti denar porabi za učne namene“. Prijatelj, ta kip (uzrok tvojega „pasivnega“ izpodtikanja) je postavljen po inicijativi in trudu ene osebe, gospoda kateheta: načelnništvo je bilo pri tem v pravem pomenu besede (ne v tvojem) pasivno. Denar, katerega je nabral g. katehet za kip, bi se ne bil mogel „porabiti za učne namene“, ker ni bil za to darovan. Zakaj ne? To je stvar dotičnih darovalcev, ne pa načelnništva. Ako bi bili imeli darovalci voljo, darovati ta denar za učne namene, jim je bilo to popolnoma prosto. Ali meniš morda, da naj bi bilo načelnništvo darovalcem prepovedalo dajati denar za kip? Z obče narodnega stališča je torej vse-kako bolje, da stoji kip v „Šol. Domu“, kakor da bi bil šel isti denar za „Šol. Dom“ v izgubo, in ker mora že „Šol. Dom“ mladino versko-nravno vzgojevati, potem se drznem dvomiti na veljavnosti

*) Čudno, da se dela oče Andreje tako gluhega na ponovno brekkanje na to struno!

Stavec.

tvojega mnenja, da bi ne bilo svetih kipov v šolskih poslopih „prav nič treba“. Po analogiji bi moral grajati ti tudi „Goriškega Sokola“, da je porabil toliko narodnega denarja za dragoceno zastavo, dočim bi bilo „tisočkrat zaslužnejše delo, ako bi se isti denar porabil za telovadne namene“. Ti si nakup te zastave najto-pleje priporočal v „Soči“ in prav si imel, kakor so imeli prav naši somišljeniki v mestu, da so v tako lepem številu prispevali k nabavi te zastave. Ali prijatelj, to je pač gorostasna nedoslednost in vrhu tega atentat na krščansko mišljenje našega vernega ljudstva, da v isti sapi hvališ nakup posvetne zastave in grajaš nakup kipa Matere Božje. Pojdi se učiti k bratom Rusom in začni pri carju! (Konec pride.) A. K.

Iz Gorice. — („Sočin“ kritika-ster srednješolskega petja redi vivus.) — Po treh letih se je torej zopet oglašil z enako nerodno, malenkostno, otročjo kritiko, ali bolje rečeno: šušmarijo, ki bi ne zaslužila odgovora, ako bi ne tičala za njo grda zloraba javnega časnika v čisto zasebne, nečedne, kruhcorske namere. Za dostojno zavrnitev take „kritike“ je pač nemožno držati se načela: Ne odgovarjaj temu, ki je pisal, ampak temu, kar je pisal. In zato sem prisiljen, najprej označiti osebo g. „kritika“ in njegove „brumne“ želje in potem preiti k stvarnemu odgovoru na nestvarno kritiko.

Pred tremi leti torej je bil stopil g. Emil Komel prvič na opolzka tla glasbene kritike in si stekel na tem mestu v „Gorici“ odgovor, ki mu je toli zrah-ljal mlečne sklepe njegovih „kritičnih“ kosti, da se je zbal njih razsutja, pobegnil pred koncem boja z bojišča ter stisnil v kočitek molčanja, prebolevajoč skeleče rane, katere mu je usekal prvi nastop na glasbeno-kritičnem pozorišču. Od tedaj je pa napravil g. Emil Komel najprej v svoji glasbeni karieri: Šel je delat izpit iz glasbe za srednje šole na Dunaj. Dočim pa drugi mladeniči pri-prave na enakoveljavne izpite radi zavijajo v skromno molčečnost, je naš Emil po sodelovanju svojega očeta z onimi pripravami še precej ropotal, osebito odkar je stopil v vrsto „Sočinih“ glasbenikov. Lahko rečem, da ni imel še noben izpit na konservatoriju toliko preludijev in uvertur, kakor izpit našega Emila; in to uvodno „muziko“ sta mu okrbnovala: pismeno „Soča“, ustmeno pa njegov oče po mestnih hišah in javnih ložalih. Prišel je čas izpita, in „Soča“ je naznanila ta dogodek urbi et orbi ter sporočila, da je g. E. K. z briljantnim uspehom prestopil na dunajskem konservatoriju teoretični del izpita iz petja in klavirja za srednje šole, praktični del izpita pa da dostavi čez pol leta. Neki hudomušnež pa, kateremu se je zdela ta razdalja med teorijo in prakso nekoliko prevelika, je dal vprašati po prijatelju na konservatoriju, kaj je s tem izpitom, in je prejel ta-le pismeni odgovor: G. Emil Komel iz Gorice je res delal tukaj izpit, pa je padel in sme v jeseni zopet priti. — Ubogi Emil! V Gorici je imel učitelja in — učiteljico, v Rim je šel na račun mestne duhovščine gledat, kako orgljajo in pojejo, na Dunaj je šel nekaj mesecev pred izpitom stanovati k nekemu profesorju s konservatorija, in na zadnje tak — štrbunk! Ali je izpit ponavljal, ne vem; „Soča“ ni o tem nič več poročala ter je sploh utihnila. Le pozneje je parkrat počastila g. Emila kot izpitanca na konservatoriju. Na tem bi se smelo sicer dvomiti, ker se je prvič tako debelo zlagala; ali slepa kura zadene kedaj tudi zrno, in morda je „Soča“ drugič povedala resnico.

*) Škoda le, da ni „Sokol“ izbral za svojo zastavo slovenskih barv. To bi morda ne šlo več tako težko. Ako so se Lah navadili že leta gledati slov. napise, bi se dali slednjič vendar prisiliti, da bi se ne plašili pogleda na slov. barve za par uric ali en dan. Treba bi le bilo od naše strani spraviti to narodno vprašanje z vso odločnostjo, kateri bi celokupna narodova podpora dala krepko podlago, na dnevni red. In za to je bila zdaj tako ugodna prilika.

Stavec.

Vzemimo torej, da ima g. Emil izpit! Zdaj čaka seveda službe. Take službe na srednjih šolah so pa malokdaj razpisane, ker jih je le malo samostojno ustanovljenih. Brez razpisa se pa izpraznjeno mesto ne zve. To „mižerijo“ čuti tudi g. E., in prav nič mu ne smemo zameriti, če goji srčno željo, da bi mu pa kdo naredil prostor. Ker pa ljubi g. E. svoj rojstni kraj Gorico kot ptič svoje gnezdo, je prav naravno, da želi, naj bi se mu umaknili gospodje, ki učijo petje na tuk. gimnaziji in realki. Ali sama želja ne izda, če ne zvedo za njo oni, ki naj bi ji ugodili, in še celo ne, če ji nočejo ugoditi. Če pa nočejo sami ugoditi njegovi želji in odstopiti, jih je treba prisiliti. Najboljše sredstvo za to je dokaz, da so nezmožni, nesposobni, da nimajo uspehov, da so nemarni, da zanemarijajo svoje dolžnosti itd. Ali kako naj to dokaže, kdor ne more nadzorovati pouka, kdor ne spada niti k zavodu? No, potem se je pa treba vreči na sklepno šolsko mašo in to prav razmesariti v javnem časniku. Časnik bere nerazsodno občinstvo, ki pikantnim grajam rado veruje. Tako se preparira neugodno javno mnenje, ki more le škodovati, a nikdar koristiti. Časnik bere šolska mladina, ki začne dvomiti, da morda nje učitelj vendar ne zasluži tolikega spoštovanja, kakor mu ga ona izkazuje. Časnik berejo pa tudi predstojniki, kateri prav lahko spremenijo, prebravši tako mesarsko kritiko, svoje dobro mnenje, ako jih lastna glasbena izobrazba ne dela dovolj samostojnih. Naj se torej obrne stvar kakor hoče, na javni graji vedno kaj običi, ona nikdar povsem ne zgreši svoje žrtve, osebito, ako je prav krivična.

S tem sem torej označil g. kritika-stra osebne odnošaje, iz katerih se je spočela misel na „Sočino“ „kritiko“, razkril pravi povod te „kritike“ ter razvil obenem tudi nekaj osnutok, po katerem je ta „kritika“ nastala. Da pa mi kdo ne poreče, da je to le moja domišljija, zadostuje, da prepisem le en stavek iz „kritike“; ta stavek slove: „Konečno povemo vsem prizadetim (t. j. učiteljem petja na gimn. in realki), da se jim ni treba siliti v ospredje z zmožnostmi, katerih nimajo, posebno ker bi se dale izročiti take naloge drugim, ki menda bolj razumejo take reči“. — Boljšega potrdila si menda predstoječi del mojega dopisa ne more želeti. Tu ni manjkalo drugega, nego da bi bil (g. „kritik“) učiteljem petja odrekovanim zmožnostim, katere odreka učiteljem petja, še dostavil: katere imam pa jaz Emil Komel, jedini aspirant v Gorici za mesto učitelja petja na srednjih šolah — in da bi bil sklepu „ki menda bolj razumejo take reči“ še dodal: kakor n. pr. jaz E. K., ki sem izpitan za petje na srednjih šolah.

O zmožnostih enih in drugih se pomeniva z g. „kritikom“ pri stvarnem odgovoru, torej svidenje! —

Iz Ajdovščine. — O veliki nesreči, katero ste omenili v zadnji številki svojega cenjenega lista, sprejmite še to. Anton Cvek, 48-leten mož, rodom iz Lokavca, tukajšnji načelnik ali agitator socialno-demokratske stranke, je bil nastavljen že dolgo vrsto let kot delavski nadzornik (kapo) v tukajšnji predilnici za bombaževino. Preteklo jesen je bil on voditelj štrajka, katerega so bili uprizorili tukajšnji delavci, ter se je vedel silno oblastno nasproti svojim gospodarjem. Zato je bil odpuščen iz službe. Ker je vedno moledeval in prosil, da bi bil zopet sprejet v tovarno, se ga je vodstvo usmiliilo in sprejelo zopet v delo, vendar ne kot nadzornika, ker njegovo mesto je bilo popolneno, ampak kot navadnega delavca. Vedel se je mirno, ali neprestano je prosil vodjo g. Schmukija, naj mu podeli prejšnje nadzornikovo mesto. Vodja mu je obečal, da hoče podpirati njegovo prošnjo, pa naj počaka, da bo katero mesto izpraznjeno. Ker se je to preveč na dolgo vlekel, hotel je Cvek narediti vsi zadevi hiter konec.

Preteklo sredo piše Cvek pismo svojemu vodji, v katerem zahteva, naj mu v 24 urah odgovori, ali dobi naproseno mesto. Vodja ni na to nič odgovoril. Dva dni kasneje pride Cvek v pisarno svojega vodje ter zahteva odgovor na svoje vprašanje. Vodja mu odgovori, da sam od sebe ne more storiti ničesa, da pa hoče govoriti z višjim ravnateljem in priporočiti njegovo zadevo, naj torej potrpi še nekoliko. Cvek pa je zahteval, naj se mu takoj izpolni prošnja, drugače ni odgovoren za to, kar se lahko zgodi. Vodja vstane s stolice in reče Cveku, naj oddide, ker on sam mu ne more pomagati; naj potrpi. Cvek izvleče iz žepa nož ter zabode svojega predstojnika pod ušesom, tako da je prišla ostrina na drugi strani vratu. Cvek je zbolel, ker je mislil, da je Schmukija umoril; ta pa je padel na tla in zgubil silno veliko krvi, skozi nos in skozi usta. Priskočili so drugi uradniki in poklicali zdravnika, ki je krv ustavil. Ranjenec je v veliki nevarnosti; vendar upajo zdravniki, da ga rešijo.

Politični pregled.

Italijanske pravoslavne vseučiliške stolice, ki so se nahajale do zdaj v Inomostu, se prenesejo s prihodnjim šolskim letom najbrže na Dunaj. Stolicam v Inomostu se Nemci odločno upirajo; zakonski načrt, da bi se v Roveredu ustanovila italijanska pravoslavna fakulteta, ne more priti v državnem zboru na dnevni red; da bi se prenesele te stolice v Trst ali v Trident, branijo različne razmere, ki se ne dajo tako hitro premeniti. Ne ostaja ne drugega, nego da se stolice prenesejo v dunajsko kozmopolitično in svetovno mesto, kjer se lahko vsak Avstrijec čuti doma.

Slovenske vzporednice v Šleziji.

Najnovejša nemška „razburjanje“ zaradi nameranih čeških in poljskih vzporednic na učiteljskih v Opavi in v Tešnu je dobilo tam, kjer najdejo navadno Nemci potuho, tokrat tak curek, da se je „furor teutonicus“ takoj ohladil. Pri ministerskem predsedniku je bila deputacija nemških državnih in deželnih poslancev iz Šlezije. Deputacija je v krvavih barvah slikala razburjenost, ki je baje zavladala zaradi slovenskih paralel po celi deželi; vsi Nemci so baje prepričani, da ustanovitev teh vzporednic ni za Čehe kulturna potreba, temuč ima le agitacijske namene. Nemci vidijo v tem le nove poskuse, da se Šlezija čimprej poslovanj. Konec bo narodnemu miru v deželi, ako se Čehom in Poljakom ugodni. — Ministerski predsednik dr. Körber je odgovoril, da ga veseli, da je prišla deputacija k njemu, ker ima na ta način priliko, da jasno pove svoje mnenje v tej zadevi, ki je provzročila prenatrpane strastne agitacije še preden se je slišala vlada. Nemškim željam pa vlada to pot ne more ustreči, ker v Šleziji zelo primanjkuje čeških in poljskih učiteljev, ki jih ni mogoče več dobivati iz drugih dežel. Čehi kakor tudi Poljaki v Šleziji bi imeli popolno pravico zahtevati za svoje učiteljske samostojne učiteljske. Zato je vse, kakor boljše, da se ustanove paralele na obstoječih nemških učiteljskih, ker ostane na ta način organizacija nespremenjena, a tudi vodstvo ostane nemško. — Deputacija je odšla zelo poparjena ter sklenila komunistične poskuse z njim še enkrat umetno razkriti nemško prebivalstvo v Šleziji.

Trgovina s črno med Avstrijo in Italijo.

R. ki „Giornale d'Italia“ je dobil z Dunaja poročilo, da trgovinska pogodba med Avstrijo in Italijo se podaljša. Italija stavlja samo dva pogoja, prvič da dosežanje določbe glede ribarenja italijanskih podanikov v avstrijskih vodah naj velja še do decembra ali septembra leta 1905; drugič, da italijanska bela vina, ki se rabijo v Avstriji za mešanje z domačimi, naj se puščajo čez mejo proti znižani carini, ki naj se natančno določi. Med tem naj bi se nadaljevala pogajanja za končno rešitev uvozne carine na vino. Ta novica italijanskega lista zdi se povsem verjetna.

Poljaki na Pruskem.

Tudi najnovejša prusko nasilje, ko se je s posebnim zakonom zabranilo Poljakom poljubno nakupovanje in delitev zemljišč, ni Poljakov ugnalo. Kjer ne smejo zemlje kupovati, vzamejo jo za dobro odškodnino v najem, kar je za poljsko politično moč končno vseeno, da so le celonakupno naseljeni ter imajo volilno pravico. Pri tem jim gredo posebno na roko poljske banke, ki imajo denarja v izobilju. Tak bojni načrt so si

izdelali Poljaki posebno glede zapadne Prusije, dočim imajo v Poznanju že itak premoč.

Rusko-japonska vojska.

Ljut boj pri Mukdenu? — Iz Londona se poroča, da je Kurokijeva armada potokla rusko levo krilo in prodira sedaj z vso hitrostjo proti Mukdenu.

„Daily Telegraph“ pa poroča iz Mukdena z dne 19. t. m.: Dva dni že divja ljut boj, ki še sedaj traja. Japonci so z velikansko premočjo in z izredno hrabrostjo napadli Ruse, ki se izbornu branijo. Pravi vzrok, da se Rusi umikajo, je to, da so Japonci obšli levo krilo ruske armade. Došla so tudi poročila o težkih izgubah.

Tem vestem bo marsikdo verjel, zlasti ker jih nemški listi — in ti so kajpak merodajni — priobčujejo z razprtimi črkami in na prvem mestu, kakor da bi bila v njih zapopadana gola in čista resnica.

No, mi smo pa tako neskrupni, da kratkoma prav nič ne verjamo tem poročilom in naj „Neue Fr. Presse“ ali kak drngi list še toliko naglašajo, da so verodostojna.

Ne glede na to, da Japonci po poročilih teh listov že skoro pet mesecev neprestano marširajo proti Mukdenu, dasi v celem tem času ni bilo niti enega japonskega vojaka v dolini reke Liao, je najboljši dokaz, da so gori navedene vesti izmišljene, to, da general Kuropatkin v svojem poročilu z dne 21. t. m., katerega smo priobčili zgoraj, niti z besedico ne omenja teh dohodkov, ki bi bili, ako bi bili resnični, naravnost dalekosežnega pomena, marveč celo konštolira, da do večeraj, to je do srede dne 20. t. m., ni bilo nikakih posebnih izprememb v operacijskem okoliščini ruske armade. Ali bi mogel to trditi, ako bi bila resnična vest, da bi bili Japonci po dvadnevem ljutem boju dne 19. t. m. razbili rusko levo krilo in bi sedaj s svojo armado korakali proti Mukdenu?

Ako bi bilo to poročilo resnično, bi bil to najvažnejši in najpomembnejši dogodek v vsi vojni. In o takšnem dogodku bi naj molčal Kuropatkin, odnosno ga bagateliziral s frazo „nikakih posebnih izprememb“? To je kratkoma izključeno! Zato nam ne preostaja drugega, da prištejemo to vest — navadnim časnikarskim racam — katerih je že toliko priletelo in jih še bo priletelo z bojišča.

Izpred Port Artura. — Brzjavka iz Čifua poroča: Tukaj nastanjeni francoski duhovnik, poseben prijatelj generala Steslja v Port Arturu, ki si z njim dopisuje, je dobil v četrtek sporočilo, da so imeli Japonci severno od Port Artura ogromne izgube in da so jih Rusi pregnali do Nagohinga.

Po poročilih iz Berolina je admiral Togo te dni dovolil, da smejo vsi vojni poročevalci in vojaški atašeji priti pred Port Artur.

Tjakaj sta baje že tudi došla dva japonska umetnika, ki bosta ovekovčila naskok na Port Artur, katerega se udeleži 80.000 Japoncev.

Vladivostoška eskadra na pohodu. — Kakor se poroča iz Londona, je vladivostoška brodogradnja potopila japonski parnik „Takašimamaru“, vendar pa se je kapitanu in moštvo posrečilo se rešiti.

Brodogradnja je nato izginilo. V sredo popoldne so ruske križarke opazili 27 milj jugozahodno od rta Ezan. Kam so potem zginile, ne ve nihče.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnštvo „Gorice“: Cerkljanski klub „Neženi se“ 3 K 34 vin. — Hvala!

Na c. kr. ženskem izobraževališču v Gorici se bode za novo šolsko leto vršilo vpisovanje 14. in 15. in za vadnico 15. septembra t. l. V višje tečaj, ozir. razrede se novinci ne bodo sprejemali.

Pomanjkanje vode v Gorici se čuti vsako leto; letos vsled nenavadne vročine pa še posebej. Župan dr. Venuti misli, da bi se dalo pomanjkanje deloma s tem odpraviti, da se od zasebnikov, ki imajo napeljavno vodo na dom, strogo zahteva, naj je rabijo le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Stavbeni urad je dobil nalog, naj preišče vse zasebne vodovode in odredi zasebnikom, kar treba. Kdor ne bi se ravnal po danih poveljih, zgubi pravico do vode.

Domačih novic je posebno ob vročem poletnem času malo. Še največ se jih izve pri vratarju ali protokolistu usmiljenih bratov, ker tje zanašajo vse tiste, ki se ponesrečijo ali stepejo in

ranijo. Tako so sprejeli v bolnišnico nekega Ivana Brato, ki je delal na železnici v St. Petru, pa se je ranil na nogi s skalo, ki mu je padla iz rok. Istotam našel je zavetišče Ivan Bertot iz Muše, mož, ki šteje že 57 let, a je pri vsem tem po plesu, ki so ga imeli v nedeljo v Muši, iskal prepriča z nekim Festlom, ki mu je zadal z nožem več nenevarnih ran na glavo. — Alojzij Derocco, 21-leten mladenič, ki prodaja sladoled, je lučal kamenje v 14-letnega Bozzinija, katerega je precej ranil. Bruno Bozzini trdi, da je nedolžen kakor novorojeno dete; Delrocco pa trdi, da mu je nagajal in mu ni dal miru. Takih in enakih dá se nabrati še več; pa naj zadostuje za danes.

Izpred sodišča. — Josip Simčič iz Barbane v Brdih je dobil v soboto pred tukajšnjem okrožnim sodiščem tri mesece težke ječe, ker je ob nesrečni uri težko ranil nekega Jožefa Anzelina. — Isti dan sta bila obsojena na 7 in 14 dni zapora Josip Bernardis iz Zdravščine in Anton Gril iz Gradišča, mladeniča od 20 in 18 let, radi motenja vere, ker sta se spakovala duhovniku v župni cerkvi v Gradišči, ponavljajoč nekatere njegove besede. — Gorican Karol P., mož, ki ima svojih 47 let, je žugal s smrtjo svojim starišem, bratom in sorodnikom ter je uganjal vsega vruga. Dobil je 14 mesecev težke ječe radi nevarnega pretenja.

Velik vihar s točo in nalivom je razsajal preteklo soboto po nekaterih krajih v Furlaniji ter v Fojani in Barbani, deloma v Medani in Vipolžah, več v Muši, najhuje v Ločniku in Sovodnjah ter v bližnji okolici. Škoda, katero je napravil vihar in toča, se ne ve še natančno ceniti, pa je prav velika posebno v Ločniku in Sovodnjah. Gorica je dobila nekoliko dežja, ki je ohladil tisti večer; drugi dan je bilo zopet vroče, kakor prej, in je še zdaj.

Strašna nevihta s točo v Ločniku. — V soboto zvečer je v Ločniku in okolici toča in nevihta vse pridelke uničila. Toča z vetrom je padala nad pol ure, tako da so se še drugi dan dobivali celi kupi zmazle toče. Ceni se, da je samo vinskega pridelka uničila okoli 7000 hektolitrov. Vse škode pa cenijo nad 200.000 K. Za eno samo vas res velik udarec, katerega bode treba od strani države zdraviti. Polja, drevje in trte so gole kakor po zimi; po tleh pa ležijo celi kupi listja, grozdov, zrn in mladčja. Ločnik ne pomni take nevihte in naliva. V sosednji Muši (Mossa) je pobrala toča polovico pridelka; ali ljudje so drugi dan pri vsem tem veselo plesali ter pokazali s tem, da jih nič ne briga, ali imajo od česa živeti, ali ne. Zalostno.

Severnoamerikansko vojno brodogradnja, katerega moštvo je celih 14 dni strašilo po Trstu, je odplulo v nedeljo predpoldne. Oklopnice, katerim zapoveduje viceadmiral Baker, so se obrnile na Reko, kjer so bile slovesno sprejete; križarice, katerim zapoveduje podadmiral Jewell, pa na otok Krk (Corfu), kjer pozdravijo zlatolasega dr. Graziadio (Ivana Luzzatta) ter počakajo morebitnih povelj za odhod v Rdeče morje.

Vročinske počitnice. — Vsa šolska vodstva na Kranjskem so dobila potom c. kr. okrajnih šol. svetov dopis c. kr. dež. šol. sveta z dne 7. junija 1904, št. 2248, v katerem se učitelstvu naznanja, da ministerski razpis z dne 28. februarja 1887, št. 21644, glede vročinskih počitnic ne velja za ljudske šole na Kranjskem, temveč le za Nižje Avstrijsko, Štajersko, Trst, Dalmacijo, Tirolsko, Češko in Moravsko in da ni nobene ministerske odredbe, ki bi dovoljevala ljudskim šolam na Kranjskem, izvzemši onim v Ljubljani, vročinske počitnice.

Potrjena učna knjiga. — Ministersvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 25. maja t. l., št. 8032 knjigo Alojzija Stroja: „Kratka zgodovina katoliške cerkve“, odobrilo za šolske učne namene ter se sme ista uporabljati na ljudskih, meščanskih, nadaljevalnih, višjih dekliških in na obrtnih nadaljevalnih šolah s slovenskim učnim jezikom.

Opojne pijače so prepovedane šolarjem. — Deželni šolski svet na Štajerskem je okrajnim šolskim svetom ukazal, naj se prepove učencem meščanskih in ljudskih šol dajati ob slovesnih prilikah, ob šolskih slavnostih, izletih in sličnih prireditvah uživanje opojnih pijač.

Šola in alkohol. — S tem vprašanjem se je pečal shod za šolsko higijeno v Norimberku. Učencem naj bi se v šoli prepovedalo, da ne smejo uživati nobenih opojnih pijač. Toda ne le učitelji, ampak tudi zdravniki, naj bi poučevali učence, kako škodljivo je vsako zavzivanje alkohola. Tudi stariše se mora posvariti, da ne dajejo otrokom nobenih opojnih pijač. Vsi učenjaki so mnenja, da so pivo, vino, žganje in likerji mla-

dini zelo škodljivi. Te pijače slabé tek, slabé prebavljavne organe ter napravljajo telo pripravno za razne nalezljive bolezni. Te pijače tudi zmanjšajo paznost, poslabšajo spomin in oteže otroku učenje. Tako otežujejo stariši, ako dajejo svojim otrokom alkoholnih pijač, sebi in učiteljem vzgojo. Tudi v bolezni se sme dati otrokom takih pijač le, ako zdravnik zapove.

Škofu Strossmayerju, ki biva v kopelih v Slatini, se je zdravje zboljšalo in je že iz nevarnosti.

Nova redilna rastlina. — Neki učenjak, Baland po imenu, je nedavno opozoril francosko akademijo znanosti na novo in dragoceno redilno rastlino, katero uživajo urojenici v različnih krajih tropične Afrike in katero uživajo tudi v nekaki drugi obliki v Braziliji. Baland zatrjuje, da je to edin, doslej znano redilno sredstvo, ki ima v sebi vse človeškemu organizmu potrebne redilne snovi. Četudi je ta trditve pretirana, se vendar lahko posnema, da je ta rastlina za prikuho velike vrednosti. V surovem stanu ima rastlina okus boba, pripravljata se kakor ta, a ima kuhana okus pečenega kostanja.

Vrtovi za vojsko. — „Reichswehr“ z dne 15. t. m. prinaša naslednje sporočilo iz Karbina: Dne 22. maja dospel je vlak s poljskim orodjem, s semeni in delavci v Karbin. Precej naslednjega dne pričeli so pripravljati vrte za zelenjavo. Do 5. junija je bil nasajen obsežen vrt s čebulo, korenjem, repo, krompirjem. Gredice, na katere so obsejali zelje (kampus), obsegajo nad 2 ha. Delo vodi vrtnar Gercik, kateri je 24. aprila odpotoval iz Petrograda. Polja za nasade so si izbrali med Karbinom in Liaojanom. Težave jim dela pomanjkanje vode za zalivanje zelja, kajti rečica Modjagon je popolnoma vsahnila ter morajo izkopavati vodnjake. — To je kaj novega, da si vojska za hrbotom napravljala vrtove za zelenjavo. Kakor kaže, nasaditi mislijo jako obširne prostore z zeljem. Rusi kaj radi uživajo zelje. Napravljajo si šči, t. j. kuhinjo, riž, ali kaj drugega s primešanim zeljem.

Narodno gospodarstvo.

(Z Gorjanskega.)

Bakreno-apnena zmes, gotov prilpomček zoper peronosporo.

(Dalje.)

Glede na množino galice, koja se rabi, je znano, da se jemlje iste pri nas na 1 hl 1½ klg. več sploh ni potreba jemati. Zdjaj pa se nam vsiljuje vprašanje, ali je to zadostno? Odgovor se glasi: Zadostuje v navadnih okoliščinah, ako se je vzela tudi prava mera apna ter galice prve vrste, in ako se je tudi o pravem času škropilo.

Pod imenom „v navadnih razmerah“ je umeti leto, katero ni preveč mokrotno ter za razvoj peronospore ugodno. V mokrotnih letih, ali pa tudi v takih krajih, kjer je vedno vlažno, bi ne bilo nič slabega, tudi če bi se jemalo 2 klg. na 1 hl vode. Tudi spomladi onega leta, če se nam n. pr. škropljenje leto poprej ni popolnoma posrečilo, ne škodi 2 klg. na 1 hl vode, ker se je v tem slučaju napravilo mnogo zimskega trosja.

Tudi nemarni sosed naj ti bode v spodbudo, da jemlje večjo množino galice, ter sploh previdneje in pravilneje ravnamo, kajti sosedov vinograd nam še naš okuži, ker je tako rekoč vališče za to vlačugo, katero veter v novo traja nosi.

(Dalje pride.)

Rojaki!
kupujte narodni kolek!

Išče se jednega ali dva
trgovska pomočnika
manufaktorne stroke.

Kje, pove upravništvo.

✠

Žalostnim srcem javljamo prijateljem in znancem žalostno vest,
da je naš dragi sin, oziroma brat

Franc
bivši komptoarist

po dolgotrajni bolezni v 29. letu svoje starosti dne 21. t. m. mirno
v Gospodu zaspal.
Priporočamo ga v blag spomin in molitev.
V Cerknem, 22. julija 1904.

Rodbina Bevk.

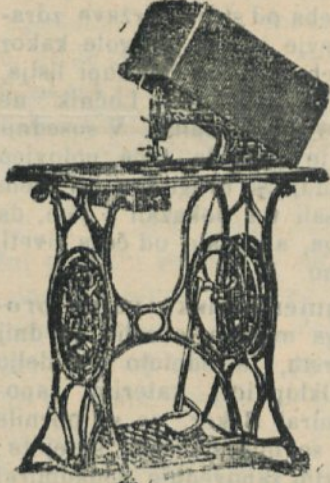
Anton Fon,
klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Išče se **PRAKTIKANT**
(PICCOLO) za kavarno
„Central“.
Vešč mora biti slovenskega, laškega
in deloma nemškega jezika.

Sodovlčar
Fr. Obrdank
(poprej Josip Hrovatin)
priporoča svoje ši-
fone in pokali-
ce po nizki
ceni.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Samo enkrat poskusi
naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri trdki
J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,
in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega,
lepšega in kakovosti primerno cenega blaga,
kakor se tu dobi.
Došle so uže zadnje novosti modnega
blaga za
**pomladno in letno sezono v
nedosegljivi izberi**
kakor: krasni okraski za obleke najnovejše
mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile,
pasovi itd. Raznovrstno belo in lačen-peril-
rokavice usnjate in cvrnat, nogavice, krasne
ovratnice, hlačniki, žepne rute, solčniki, de-
žniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd.
Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami
za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn,
svile, fodre, gumbi, trakove itd. Raznovrstno
blago za vezenje itd.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec
Gorica, pred nadškofijo šte. 5 in podružnica v hiši „Monta“.
Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja
dob razprimerno nizkih cenah.
**Edina zaloga
stavbenih nositeljev**
v Gorici.
Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!
Pozor!
Eno kronske nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Hotel „UNION“ Gorica
Gledališka ulica št. 10

Vsako sredo
KONCERT
cele vojaške godbe v prostornem in lepem
vrtu, ki je električno razsvetljen. Toči se
plzensko in puntigamsko pivo. Kuhinja do-
bra. Domača in tuja vina. — Hotel razpo-
laga čez 30 moderno urejenih sob. Cene
zmerne. Poleg vrta je tudi lepo kegljišče,
ki je po dnevu vedno na razpolago, zvečer
pa v soboto, nedeljo in ponedeljek.
Serafin Joos, lastnik.

Anton Ivanov Pečenko, Gorica

Velika zaloga pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih prizna- nih vinogradov. Dostavlja na dom in razpo- šilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije vsod- nih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzoce.	Zaloga piva „Delniške družbe združenih pivovarov Žalec-Laški Trg in plzenskega piva „pra- zdnoj“ iz sloveče češke „Me- ščanske pivovarne“. Zaloga ledu, katerega se od- daja le na debelo od 100 kg. naprej.
---	---

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po
4½% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.
Posojila
udom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5½%

„Centralna posojilnica“
registrovana zadruga z omejeno zavezo,
Gorica, ulica Vetturini 9.
C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema
nove člane
z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravljeni
po 2 K. Otvorja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.
Uradne ure
vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.